

Ústavní vývoj KLDK

Současná verze ústavy je z roku 2009, a je to ústava pátá (první 1948, dále 1972, 1992 a 1998). Pokusím se uvést některá zajímavější fakta ze severokorejského ústavního vývoje.

Práce na první ústavě začaly na podzim 1947. Byla inspirována sovětskou ústavou z roku 1936, a po schválení její provizorní verze korejským ústavodárným výborem byla pozměněna sovětským politbyrem. Změny se dotkly tří článků, přičemž autorem článku 2 byl sám Stalin. Kromě obsahových změn politbyro také vydalo severokorejskému parlamentu pokyn k přijetí tohoto návrhu, což parlament čtyři dny poté provedl. Hlasováno o návrhu ústavy bylo 8. září 1948, a byla jednohlasně schválena. Podle této první ústavy byl hlavním městem KLDK nikoliv Pchjongjang, ale Soul (hlavní město Jižní Koreje), což byla jedna ze změn provedená politbyrem SSSR.

V roce 1972 byla nahrazena ústavou novou, která mimo jiné zavedla posty prezidenta a vice-prezidentů a ústřední lidový výbor. Změněna byla v letech 1992 (více o verzi z roku 1992 najdete na <http://countrystudies.us/north-korea/58.htm>) a 1998 (komparativní analýzu změn z let 1992 a 1998 najdete v článku Yuri Vanina 'Changes in the Constitutional System of North Korea' uveřejněné ve "Far Eastern Affairs" (journal of the Russian Academy of Sciences Institute for Far Eastern Studies) No.2 (1999), pp.36-50). Znění ústavy z roku 1998 je i na Wikipedii.¹ Zřejmě nejkurióznější změna v roce 1998 spočívala ve zrušení úřadu prezidenta, který zůstal po Kim Ir-senově smrti v roce 1994 neobsazen, a prohlášení tehdy čtyři roky mrtvého Kim Ir-sena za „věčného prezidenta“ v preambuli. Pravomoci prezidenta byly rozděleny mezi premiéra, předsedu parlamentu a předsedu Výboru pro národní obranu (syna Kim Čong-ila).

Aktuální ústava je z dubna loňského roku. Její (neoficiální) anglické znění je zde², asi nejvýznamnější jsou změny v článcích 100 – 105, které rozšiřují pravomoci předsedy Výboru pro národní obranu (VNO) a zároveň ho nově označují za nejvyššího vůdce KLDK. Předseda VNO je nově jako nejvyšší velitel ozbrojených sil oprávněn vydávat jim rozkazy a jmenovat vysoké důstojníky (tyto pravomoci dříve patřily VNO jako celku, nikoliv jen jeho předsedovi). Toto Kim Čong-il využil minulý týden, kdy jmenoval svého syna, svoji sestru a další osoby považované za loajální jeho rodině čtyřhvězdičkovými generály.

Ke změnám došlo i na ideologické frontě, ústava v čl. 3 stanoví, že se KLDK vedle (tradiční) ideje čučche řídí i ideologií songun (prioritizace potřeb armády a posílení jejího vlivu na chod země).³

Ještě přidám odkaz na úryvky ze dvou zajímavých komentářů⁴. B.R. Myers argumentuje, že KLDK je spíše nacionálně-socialistický než komunistický (resp. socialistický) režim. Komentář korejského profesora se týká odrazu postupné militarizace KLDK v ústavě.

1. 10. 2010

Mgr. Michal Vodrážka, MPP

Česko-korejská společnost

¹ http://en.wikisource.org/wiki/Constitution_of_North_Korea_%281972%29

² <http://asiamatters.blogspot.com/2009/10/north-korean-constitution-april-2009.html>. Překlad je zřejmě nepřesný, např. čl. 8 mluví o lidských právech, správně by ale měl výraz být přeložen jako „zájmy pracujících“

³ <http://english.yonhapnews.co.kr/national/2009/09/28/68/030100000AEN20090928003600315F.HTML>

⁴ <http://nottoomuch.com/pivot/entry.php?id=1828>